

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă,
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparate

Revista apare regulat la 1. și 15. a fiecărei luni afară de lunile de vacanțe iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 500 Lei pe 1 an
Advocați 400 Lei pe 1 an
Magistrați 300 Lei pe 1 an
Un număr simplu 20 Lei
Un număr dublu 50 Lei
Un număr vechiu 35 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53.
Telefon 590. Administrația: Str. Regina Maria 34 (Radio Reclame România S.A.) unde se primesc abonamente și ori ce cereri de adfje. Telefon 630

S U M A R U L :

1. Art. 48 leg. chiriilor de *Dr. H. Pálmay*
avocat din Oradea.
2. Jurisprudența Curții de Apel Cluj cu o notă de *V. M. D.*
Curtea de Apel Cluj cu n notă de *V. F. Petrescu*
judecător de sedință
Trib. Sibiu.
- Trib. Caransebeș, Curtea de Apel Timișoara, Casația.
3. Rezumate de Jurisprudență stabilite de Instanțele Judecătorești din Ardeal.
4. Gh. Mărzescu necrolog de *V. P. P.*
5. Reconstituirea cărților funduare din Bucovina (urmare) de *Dr. Vasilie Boldur*
fost Președintele, Curții de Apel Cernăuți.

Articolul 48 din legea chiriilor

În jurul acestui articol s'au ivit multe discuțiuni vehemente atât în public, cât și în ziare. Cu considerare la dispozițiunea neclară, și de interpretat în diferite feluri a legii, opiniile se impart în modul cel mai diferit. Am ajuns la un nou punct de divergențe în raportul aspru ce există între proprietari și chiriași, a cărui rezolvare corectă, grupările adversare interesate, o pot aștepta acum numai dela comisiunea arbitrală, competentă a decide.

Legea dă judecătorului, care trebuie să judece astfel de cauze litigioase în această materie, numai o orientare, în loc să fixeze limita dreptului pretențiunilor proprietarului și obligațiunilor de îndeplinit, ale chiriașilor.

La judecarea reparării acordate prin valorizarea amintită în articolul legii, prima întrebare este, ce interval de timp se va lua de bază? În această privință legea indică numai timpul când se formulează pretențiunea, adică 1 Maiu 1926, însă timpul începerei nu-l fixează. După toate probabilitățile baza după care trebuie să se conducă comisia care aplică

legea, o formează diferențele valutare ivite între ziua aplicării legii, adică 1 Maiu 1924 și 1 Maiu 1926. Da — însă în acest timp leul s'a schimbat la bursa din Zürich aproape odată, sau chiar de două ori pe zi.

Punctul de vedere corect ar fi ca dintre date valutare diferite să se stabilească cifra de proporție medie, pe lângă aceasta și indexul de scumpețe ar forma obiectul exact al aprecierii. Cifra proporțională medie trebuie căutată din motivul că chiria se stabilește pe 1 an și chiriașul între timp nu poate cere reducerea chiriei întrucât în situația valutară a leului ar fi intervenit o schimbare esențială.

Starea descrisă aci se complică prin faptul că la unele burse leul s'a cotaț cu mici diferențe și se poate pune chestiunea de ce raportăm fluctuația leului chiar la francul elvețian și nu englez, când raportarea la un gen sau altul de bani ne poate acorda o situația mai favorabilă; iar dintre burse cu drept putem alege atât cea din Paris, Londra sau altă bursă mondială, cât și cea din Zürich, căci legea nu dispune în privința aceasta.

Legiuitorul la formularea articolului amintit desigur a plecat de la motivul ca proprietarul casei să ajungă în aceeași situație la 1 Mai 1926, în care a fost la 1 Mai 1924. Reparațiunea a putut-o referi numai la articolele de prima necesitate și la cheltuelile de întreținere în stare bună a casei, deci după părerea noastră nu s'ar potrivi cu intențiunile legii, dacă spre exemplu proprietarul casei ar ajunge la reparație cu toate că prețul articolelor de prima necesitate, cheltuelile de întreținere în stare bună a casei nu s'au urcat, deși situația

valutară a leului s'a înrăutățit, căci chiria nu poate fi baza speculațiunii, expusă cursului bursei în împrejurările economice actuale.

Pentru punctul nostru de vedere pledează și faptul, că în cazul dat, dacă leul s'ar fi îmbunătățit simțitor, chiriașul în baza legii ar putea cere scăderea chiriei, fiindcă proprietarul casei n'ar ajunge în situație mai defavorabilă cu chiria scăzută, decât a fost la 1 Maiu 1924; deasemenea și în privința articolelor de prima necesitate și cheltuelilor de buna întreținere a casei.

Deci în speșă judecătorul trebuie să cerceteze condițiunile de viață ale proprietarului casei, cu cheia de proporțiune și indexul de scumpele, mai departe când și cu cât a cumpărat casa, cât e valoarea ei actuală și cât câștig prezintă, dacă a făcut oarecari renovări asupra casei, iar reparația ar stabili o proporție cu acestea, pentru că numai astfel se va putea apropia de dreptate în limitele legii.

Valoarea imobilelor arată o tendință tot spre urcare. Cunoaștem proprietar de casă care și-a cumpărat casa în 1922 cu 50.000 Lei, pentru care nu demult i-s'a oferit 400.000, însă n'a voit să o vândă sub 450.000. Cunoaștem casă cumpărată în 1922 cu 350.000 Lei, pe care proprietarul actual a cumpărat-o în 1925 cu 1 milion Lei, sau un imobil în centrul orașului, cumpărat în 1924 cu 380.000 Lei, actualul proprietar nu voiește să-l vândă nici cu un milion, iar casa aduce un venit net de 40.000 Lei trimestrial. Un astfel de proprietar cu ghinion, al cărui imobil valorează capitalul investit în el multiplicat de mai multe ori, cere diferență valutară. Oare judecătorul poate trece cu vederea peste circumstanța, că proprietarul prin cumpărarea norocoasă deja s'a îmbogățit, căci în orice și-ar fi investit banii, n'ar fi obținut un astfel de rezultat și dacă chiar căutăm valorizarea, putem spune că prețul de cumpărare al casei s'a valorizat în raport cu valoarea de circulație actuală, dar nu odată, ci de multe ori.

Ori, comisia arbitrală nu va aprecia, dacă proprietarul casei a săvârșit sau nu oarecari reparațiuni, complectări asupra casei? Căci

precum am arătat mai sus și aceasta stă în o strînsă legătură cu chesliunea valorizării.

Oare este în concordanță cu dreptatea ca proprietarul mai multor palaturi închiriate să ceară reparația dela fiecare chiriaș? Sau toți chiriașii contribuiesc în mod proporțional la scumpetea condițiunilor de trai ale proprietarului?

Să presupunem că pe lângă o socoteală reală venitul din chirie al unui astfel de proprietar face 800.000 Lei anual. Reparația acordată de lege, luând ca bază 30%, face un plus de 240.000 Lei, astfel că proprietarul din acest plus poate trăi luxos, pe care l'a câștigat fără nici o oboseală și lucru. Acest caz însă nu-i luat din aer, deoarece astfel de proprietari sunt mulți în Oradea, de pildă.

Comisiunea ar trebui să aplice în fiecare caz minimum de existență, fiindcă în caz contrariu ajută pe proprietar la un nou capital considerabil, nemeritat, în detrimentul minimumului de existență eventual al chiriașilor.

Este just ca deprecierea valutară să fie aruncată numai asupra chiriașilor? Dece să plătească ei singuri diferența valutară de 35%, pentruce să nu contribuie la ea toate acele surse de câștig de cari dispun proprietarii caselor?

Urcarea chiriei va aduce ca rezultat o scumpire generală, iar cel mai rău o pătesc funcționarii, fiindcă ei nu pot cere și nu primesc urcarea salariului de 30—40%.

Considerând că lacunele legii se pot complecta numai pe cale legislativă, față de hotărârile contrarii ale comisiei, numai Curtea de apel în ședință plenară, este competentă a fixa o direcție uniformă prin deciziunile sale. (*Justiția Nr. 8-9/1926.*)

Dr. H. Palmay,
avocat din Oradea-Mare.

Anunț

Un stagiar care știe perfect românește cu practică, poate să între în biroul meu. Condițiunile după înțelegere. Dr. Leopold Török avocat, Mercuria-Ciuc.

JURISPRUDENȚA**Curtea de Apel Cluj**

Secția I.

(Materie de recurs conf. art. 2 și 37 leg. de org. jud. Curtea judecând în complexul de cinci consilieri.)

N. Mon. 2823/2/925.

Contravenție la legea de exploatare R. M. St. Pr. pen. în vigoare în Ardeal legea specială R. M. St. motivarea și termenul recursului în această materie. — Dreptul penal comun și prescripția în materie penală în Ardeal. — Regiunea aparte de drept și pr. penală Ardeleană și definiția contravențiunii. — Prescripția prin opoziție cu perimare în materie penală. — Adnotare. Discuții.

În ședința publică de azi 12 Aprilie 1926 luând în cercetare recursul făcut de apărătorul acuzatei Suzana Nemeș din Turda contra sentinței Tribunalului Turda No. Pa. 130/9—1924 în prezența avocatului Dr. George Triff avocat al Statului ca reprezentant al fiscoi.

După ascultarea acuzarei și îndeplinirea formalităților din separat Proces verbal de ședință a dat

In numele legii!

următoarea

Deciziune:

Respinge recursul conform art. 36 N. pr. p. Ard.

Motive:

Asupra recursului făcut de Suzana Nemeș contra sentinței No. 130/9—1924 a tribunalului Turda.

Având în vedere, că obiectul procesului este o contravenție la legea pentru administrarea și exploatarea monopolurilor statului.

Având în vedere, că conform acestei legi (art. 70), judecata înaintea instanței de apel trebuie să urmeze conform pr. penale.

Având în vedere, că în adevăr conform acestei proceduri, inculpatul fiind față în ziua pronunțării sentinței a declarat recurs fără arătare de motive; și instanța a luat act de această declarație, consemnându-o în procesul verbal de ședință.

Având în vedere, că cu mai puțin de 30 zile și peste 8 zile dela pronunțarea sentinței, inculpatul a mai făcut o cerere de recurs de data aceasta motivată.

Având în vedere, că deși conform procedurii penale (430 și 388) inculpatul a declarat recursul în termen, însă nu și l-a motivat în termen și nici nu a arătat lămurit contra cărei dispozițiuni a sentinței face recurs și nici cazul de nulitate (art. 430 și 390), așa că ar urma că recursul să fie refuzat din oficiu (art. 434 al III); totuși față de dispozițiunile art. 73 din legea pentru administrarea și exploatarea monopolului statului, care prevede că recursul contra sentințelor date conform acestei legi se poate face în termen de 30 zile libere dela pronunțare, a trebuit să se ia în considerație cererea de recurs prevăzută cu motivarea lui după 8 zile și înainte de expirarea a 30 zile dela pronunțarea sentinței pe baza principului că legile speciale promulgate posterior legilor de drept comun, trebuiesc respectate în părțile care derogă la dreptul comun.

Asupra motivului de casare invocat de recurent: „că fiind vorba de o contravenție, urmărirea ei s'a prescris întrucât nu a fost pedepsită în termen de 6 luni conform legii de drept comun relativ la contravențiile penale”.

Având în vedere, că acest motiv a fost susținut și în fața instanței de Apel, și acea instanță a conchis în motivarea sentinței sale la acela, că fiind vorba de o contravenție la o lege care a fost alcătuită în vechiul regat și apoi introdusă prin Decret în teritoriile alipite vechiului regat, trebuie avut în vedere sistemul legiurilor penale de drept comun din vechiul regat și că întrucât după codul penal din vechiul regat, contravențiile la legile speciale, cum este și cea de față, sunt socolite ca contravențiuni numai dacă quantumul pedepsei pecuniare este sub 25 lei, iar dacă excede această sumă, sunt a se considera ca delict; contravenția de față trebuie considerată ca delict, căci pedeapsa pecuniară aplicată este 8000 lei și în cazul acesta prescripția este de 5 ani, nu de 6 luni, timp care până în prezent nu s'a împlinit.

Că așa fiind, urmează să vedem care anume sistem de legislație de drept comun trebuie avut în vedere, față de lipsa de dispozițiuni în legile speciale, introduse din vechiul regat în teritoriile alipite; cel sub care au fost alcătuite ele sau cel din locul unde urmează a se aplica?

Alăta vreme cât legile de drept comun existente înainte de data alipirii Ardealului la vechiul regat, au rămas încă în vigoare și subsistă ca atare, alături de dreptul comun din vechiul regat, bine înțeles cu teritoriu determinat, legile speciale, introduse prin legi sau decrete în teritoriile dreptului comun Ardelean, trebuiesc considerate ca legiuri noi pentru Ardeal; legi votate expres pentru Ardeal și în atare caz, lipsa lor de dispozițiuni, are fi completată de legile de drept comun găsite aci în Ardeal, afară de cazul când legea specială sau legea care introduce legea specială, n'ar preciza contrariul sau legile de drept comun din Ardeal, n'ar avea dispozițiuni ca să facă serviciul de lege de drept comun și deci aplicabile legile speciale.

În cazul acesta, rău a făcut tribunalul când a tranșat chestiunea ridicată în fața sa, cu legea de drept comun din vechiul regat.

Având în vedere că caracterizarea, infracțiunilor după sistemul legiurilor de drept comun din Ardeal, este prevăzută formal de codul penal și codul de contravenții penale ard. și anume: Art. 1 din Codul penal zice: „Crima sau delict este numai acea faptă pe care legea o numește astfel” iar art. 1 din codul penal al contravențiilor zice: „Contravențiunile sunt faptele calificate astfel prin: lege, ordonanțe ministeriale statulele municipale și statulele orașelor libere și a celor cu consilii regulate”.

Că așa fiind, criteriul după care o infracție se consideră ca contravenție, delict, sau crimă, fiind numirea ce i-o dă legea și întrucât legea pentru administrarea și exploatarea monopolurilor statului, în tot textul ei numește infracțiunile la dispozițiunile ei, *contravențiuni*; faptul judecat de Tribunalul, ca instanța de apel este o *contravenție penală* și deci urmează a se avea în vedere, codul de *contravenții penale din Ardeal*.

Având în vedere, că în ce privește prescripția, codul de contravenții penale prin art. 31 zice: „Acțiunea publică se prescrie prin 6 luni, dacă vre-o lege contrarie nu dispune altfel iar pedeapsa dictată se prescrie printr'un an”.

Având în vedere, ca față de aceste dispozițiuni, prescripția nu poate fi înțeleasă de cât în sensul că acțiunea publică nu mai poate fi pornită, dacă de la comiterea faptului au trecut 6 luni, fără ca cei în drept, să se fi sesizat și dresat acte de dere în judecată; ori din actele de la dosar se constată că contravenția a fost surprinsă în flagrant delict adică în timpul ce foile de tutun se transportau și că procesul verbal s'a dresat de agentul în drept chiar în acel moment.

Având însă în vedere, că recurentul după cum rezultă din cererea de revizuire și din concluziile puse în fața instanței de apel, înțelege să valorifice prescripțiunea în sensul că de la comiterea faptului până la condamnare au trecut mai mult de 6 luni.

Că așa fiind pusă chestia, nu poate fi vorba de prescripțiunea pe care legiuitorul a înțeles să o creeze în folosul înfactorilor, ci de o perimare, pe care legile penale nu o preved.

Asupra celui de al doilea motiv de casare: „Că rău tribunalul a menținut confiscarea celor 9 saci cu faină în care s'au găsit tutun“.

Având în vedere, că art. 78 din legea pentru administrarea și exploatarea monopolului statului prevede pe lângă amendă și confiscarea mijloacelor de transport care au servit la săvârșirea contravențiunii. Că, din textul legii și din spiritul de care a fost condus legiuitorul atunci când pe lângă amendă bănească, a prevăzut și confiscarea mijloacelor de transport, rezultă că sub denumirea de mijloace de transport trebuie înțeles, toate mijloacele de care uzează contravenientul ca să transporte și să mascheze existența obiectului contravențiunii.

Având în vedere, că contravenientul voind să transporte pe căile ferate obiectul contravențiunii, l'a ascuns în cei 9 saci ca faină, făcând să treacă de adevărat un transport de faină nu și de foi de tutun.

Ca așa fiind, cei 9 saci servind ca un mijloc de transport care să mascheze contravenția, bine instanța de apel a menținut confiscarea celor 9 saci cu faină.

Pentru aceste motive redactate de Dl Cons. Preș. I. Mănescu s'a adus hotărârea prevăzută în dispozitiv.

Adnotare. Deciziunea ce publicăm concretizează ceea ce afirmăm mereu, că legile unificate se aplică în Ardeal cu anevoință. Instanțele judecătorești de aci sunt nevoite să interprete la fiecare pas texte, a căror aplicare pe întregul coprins al țării ar părea de nediscutat.

Greutatea provine în principal din cauza modului pripit de unificare a legilor țării și fără a se fi studiat îndeajuns în prealabil sistemele de legi diferite după provincii în aceeași materie. Nu e de ajuns de pildă să se extindă o lege veche din vechiul regat printr'o singură dispozițiune „că legile contrare celei de față sunt și rămân abrogate.“ În această ordine de idei și ca referire la unificarea legilor speciale cu caracter prohibitiv penal singurele de a căror unificare poate fi vorba — ca de pildă legea aplicată în

spejă — cea de exploatarea produselor R. M. St., sau cea privitoare la băuturi spirituoase, măsuri și grăuțați sistem metric etc. Nu ar fi trebuit să se uite că astfel de legi se aplicau și înainte în Ardeal. Sancțiunile aci se dădeau conf. codului și pr. penale Ardelene, cari au rămas încă în vigoare; iar legile aceste extinse au fost concepute spre aplicare conform codului și pr. penale române.

Ar fi fost desigur bine, că chiar din 1918 să avem un cod și pr. penală unificate, caz când greutăți de aplicare nu s'ar fi ivit. Cum însă lucrul nu s'a întâmplat și pentru perioada aceasta de tranziție — când țara este cărmuită de 3 coduri penale și de tot atâtea proceduri — ar fi fost nevoie, socotim de mai multă chibzuire din partea organelor superioare, când a fost vorba să se extindă astfel de legi pe întreg întinsul României Mari; sau să se fi păstrat aci încă legile speciale interprovinciale până la unificarea codului și procedurii penale.

În spejă e vorba de un recurs în materie de contravenție la legea R. M. St., care în regat se judeca de Casație iar în Ardeal de Curtea de Apel. Legea de organizare judecătorească actuală dă astfel de recursuri în competența Curților de Apel și conf. legii speciale a R. M. St. are a se respecta regulile pr. penale. Care procedură penală? Cea a vechiului regat conform căreia a fost concepută legea specială extinsă? Curtea a rezolvat această primă greutate stabilind că, în Ardeal nu poate fi vorba decât de pr. penală în vigoare în această parte a țării și care diferă de cea românească, ce privește procedura penală de judecată. Importă mult aceasta fiind vorba de termenul introducerii recursului cât și de motivarea lui într'un anumit timp și cari diferă după legea specială și cea de pr. penală din Ardeal.

O a doua greutate peste care Curtea iar a trecut cu bine este interpretarea sensului cuvântului contravențiune, care diferă după cum se are în vedere codul penal român sau cel în vigoare în Ardeal. Soluția Curții este juridică și din punctul de vedere al prescripției, când ar fi fost vorba serios de invocarea acesteia în materie penală. S'a omis însă de Curte numai că, în materia aceasta a legii R. M. St. art. 75 vorbește că orice acțiune opoz. recurs etc. se vor *perimă* conf. art. 257 pr. c. rom. după cererea părții interesate, dacă partea va lăsa să treacă un an dela cel din urmă act de procedură“ și ar fi trebuit discutat înțelesul prescripției invocate

din acest punct de vedere. Nu avem însă la îndemână motivarea recursului din speță.

Rămâne discutabilă alcătuirea Curții în complexul de cinci pentru judecarea unor asemenea recursuri de către Curțile de Apel din Ardeal.

Este foarte adevărat că legea de org. jud. din 1925 prescrie (art. 2) că judecarea recursurilor în materie de contravenție la legile Monopolului Statului cade în competența Curților de Apel, cari (art. 37 al. 5) în recursurile acestea nu pot judeca decât în complexul de cinci și cu majoritate de trei.

Acest text are — socot — a fi respectat în vechiul regat, unde până acum Curțile de Apel n'au mai judecat recursuri. În Ardeal însă unde Curțile de Apel au judecat ca instanțe de recurs în materie civilă și penală. Unde ele continuă a judeca conf. art. 58 al. ultim din legea accelerării judecăților în materie civilă până la unificarea complexă a legilor de procedură; iar conf. legii din 18 Martie 1926 judecă ca alare și în materie penală.

În Ardeal unde Curțile de Apel judecă recursurile civile și penale în complexul de 3 (trei) judecători și unde contravențiile la legile R. M. St. nu se interpretează decât ca contravenții conf. codului penal din Ardeal, (vezi motivarea) iar nu delicta ca în Regat, după cum bine a motivat Curtea prin decizia ce publicăm.

Când legea amintită din 18 Martie 1926 care e posterioară legii de org. judecătorească, lasă în competența Curților de Apel din Ardeal judecarea recursurilor penale conform regulilor pr. penale din Ardeal, care prevede (legea XXXIV -1897) că în recursuri Curțile vor judeca în complexul de 3 (trei). Mă 'ntreb mai poate fi discuție din acest punct de vedere? Iată de ce socot că recursurile în materie de legi de contravenție — afară de legea contribuțiilor directe — prevăzute de art. 2 din legea de org. judecătorească, vor trebui judecate de Curțile de Apel din Ardeal în complexul de 3 judecători cum a și decis Curtea de Apel Cluj S. I. cu No. 2627—926. Ce privește legea din 27 Aprilie 1926 M. Of. 95—926 No. 2006 relativ la modul de comportare a Curților de Apel din Ardeal, în judecarea recursurilor, voi reveni într'un articol viitor. În speța judecată de Curte nu s'a putut ține socoteala de dânsa, deoarece nu se promulgase încă la data de 12 April 1926, când a judecat. Așa se explică numai pentru ce Curtea a respins recursul în baza art. 36 din Nov. pr. p. maghiare și a mai discutat

aplicarea art. 400 și 434 din pr. p. din Ardeal când această nouă lege obligă Curțile de Apel, ca atunci când judecă ca instanțe de recurs în materiile speciale prev. de art. 2 legea de org. jud., să se conforme unor anumite texte din noua lege de organizare a Curții de Casație din 1925.

V. M. D.

Curtea de Apel Cluj

Secția I

Nr. C. 3859—9—925.

Neadmisibilitatea revizuirii când valoarea procesului nu trece de 10,000 lei. Art. 521 pr. c. ard. și 62 legea accelerării

Luând în cercetare procesul intentat de reclamantul Ioan Boborodea iun. contra părâșilor Ioan Boborodea sen. și consoții pentru confurbare în posesiune, proces înaintat Curții de către Tribunalul Sibiu în urma cererii de revizuire a reclamantului,

Curtea

Deliberând astăzi în ședință restrânsă a dat următoarea

Deciziune:

Având în vedere că în conformitate cu dispozițiunile art. 521 P. C. modificat prin art. 62 din legea privitoare la unificarea unor dispozițiuni de procedură civilă și comercială pentru înlesnirea și accelerarea judecăților înaintea Tribunalurilor și Curților de Apel, precum și pentru unificarea competenței judecătoreștilor cu nr. 1602 din 18 Mai 1925, nu se admite revizuirea contra sentinței Tribunalului ca instanță de apel dacă valoarea substratului pricinii nu trece peste suma de 10,000 lei.

Considerând, că din acțiune se constată că valoarea substratului pricinii de față calculată după prevederile art. 6 P. C. este de 10,000 lei.

Pentru aceste motive

Curtea

Respinge ca inadmisibilă cererea de revizuire a reclamantului și dispune restituirea dosarului Tribunalului spre cele legale.

Cluj, la 28 Martie 1926.

Notă. Art. 521 al. 1., Pr. civ. din Trans., — în vigoare pe teritoriul Transilvaniei, — prevede ca atunci când valoarea obiectului procesului nu întrece suma de cincisute coroane, (sumă care a fost majorată prin legea privitoare la majorarea competenței civile a autorităților judecătorești din Transilvania, Banat, Crișana, Salmar din 4 August 1921 — Monitorul Oficial 97/1921, — la doua mii de lei și prin legea accelerării judecăților din 1925, art. 62, la zece mii lei), în contra sentinței Tribunalului ca instanța de apel nu are loc recurs.

Invocând aceste texte de lege, Curtea de Apel Cluj, prin deciziunea C. I. 3859/1925, s'a pronunțat în acest sens.

Credem însă, ca făcându-se aplicarea le-

gilor recent promulgate, cari modifică în bună parte dispozițiunile procedurale din codurile în vigoare în Transilvania, textului de lege suscitât nu i se mai poate da această interpretare.

Prin art. 103 din Constituție s'a decretat în mod categoric, că recursul în casare este de ordin constituțional.

Art. 137 din Constituție dispune, că se vor revizui toate codicile și legile existente în diferitele părți ale Statului român spre a se pune în armonie cu Constituțiunea și a se asigura unitatea legislativă.

Până atunci ele rămân în vigoare.

Din ziua promulgării Constituțiunii sunt însă desființate acele dispozițiuni din legi, decrete, regulamente și orice alte acte contrarii celor înscrise în Constituție.

În aplicarea acestui principiu constituțional, Înalta Curte de Casație și Justiție S. Unite prin deciziunea No. 3 din 5 Februarie 1925 s'a rostit, că dreptul de recurs în contra hotărârilor pronunțate de instanțele judecătorești de orice natură, fiind declarat de ordin constituțional prin art. 103, urmează că orice ar dispune legile ordinare în privința lui, el nu poate fi refuzat atunci când e vorba de hotărâri de orice fel, pronunțate de instanțele jurisdicționale în urma punerii în aplicare a noii Constituțiuni.

Că față de dispozițiunea generală, clară și categorică, a textului de mai sus și de noul caracter al dreptului de recurs, este inadmisibil ca pe cale de interpretare să se poată ajunge la suprimarea sau restrângerea acestui drept și să se conteste astfel, fără un text formal constituțional, existența lui în anumite materii.

În acelaș sens s'a pronunțat Înalta Curte de Casație S. III prin jurnalul nr. 6009/1925 în materie arbitrală (v. Pandectele Române 1925 p. I pag. 288) și S. III prin deciziunea nr. 453/1925 (v. Pandectele Române 1925 p. I pag. 193).

Legile speciale promulgate ulterior au consacrat acest principiu al legiitorului constituant:

Legea pentru organizarea judecătorească prevede în art. 2, că atunci, când legi speciale nu statornicesc anume instanțe de recurs, — deciziunile Curților de Apel și ale Curților cu jurați, precum și sentințele Tribunalelor ordinare date ca instanțe de apel, sentințele jurisdicțiunilor speciale și acele ale Tribunalelor militare, în cazurile și modul sta-

bilit de lege, vor fi pronunțate cu recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție, — care text de lege a fost modificat prin legea accelerării judecăților, art. 58, — menținând competența Curților de Apel cum am avut-o și mai'nainte, — până la unificarea completă a legilor de procedură cu privire la competența și căile de atac, atât în materie civilă cât și în materie penală, pentru această din urmă legea din 18 Martie 1926 (Monitorul Oficial nr. 64—1926).

Legea Curții de Casație și Justiție, în art. 24, dispune că, Înalta Curte de Casație judecă în aceasta calitate cererile în casație pornite: în contra hotărârilor Tribunalelor de prima instanță nesupuse la apel și în contra hotărârilor desăvârșite pronunțate de instanțele de apel.

Art. 79, aceeași lege, dispune ca sentințele, deciziunile și încheierile date, după promulgarea legii de față de către o instanță a doua (tribunal sau Curte de Apel) în orice procedura litigioasă sau grațioasă sunt desăvârșite din momentul comunicării.

În contra lor nu se admite nici o cale de atac decât numai recursul în casare conform dispozițiunilor acestei legi.

Instanța de casare pentru Basarabia și Bucovina este Înalta Curte de Casație, iar pentru circumscripțiunea Curților de Apel din Brașov, Cluj, Oradea Mare, Târgu Mureș și Timișoara, în acele cauze în cari după legiuirea de până acum (§ 525 și 550 alin. 2 procedura civilă ard.), a fost instanța de revizuire (recurs) — o Curte de Apel — rămâne aceeași Curte de Apel, care va judeca recursul după normele de competența de până acum, în toate celelalte cazuri instanța de recurs competențe rămâne Curtea de Casație.

Aceasta ultima dispozițiune este în concordantă cu disp. art 58 leg. acc. judecătoria din 1925.

Dela data promulgării legii pentru Curtea de Casație și Justiție, — potrivit art. 81 — se desființează pentru viitor toate dispozițiunile legilor de procedură civilă în vigoare în circumscripțiunea Curților de Apel din Brașov, Cluj, Oradea Mare, Timișoara și Târgu Mureș Basarabia și Bucovina, cari regulează procedura înaintea de Curții de Casație (procedura înaintea instanței de reviziune sau recurs la acea instanța resp. reformarea hotărârilor) și potrivit art 87, sunt abrogat legile și regulamentele contrării acestei legi.

Toate aceste texte de legi de o aplicare

generală pe întreg teritoriul României instituit controlul formal al unei instanțe superioare de casare, pentru sentințele Tribunalului pronunțate în ultima instanță.

Aplicarea în practică a acestui principiu fiind foarte frecventă am socotit că o discuțiune prezintă interes.

Nu este de prisos de asemenea ca și cu această ocaziune, încă odată, să se spună marea necesitate, dacă nu e posibil chiar de unificare integrală, imediată, cel puțin de coordonare, de armonizare a legilor atunci, când o dispozițiune legislativă nouă intervine.

Necesitatea este foarte pronunțată. Sarcina celor ce trebuie să parcurgă labirintul practicilor procedurale e nemăsurat de deficilă.

Pentru luminarea cauzei, de multe ori și în mintile multora în condițiunile de ezitare de prezent, problema juridică naște îndoieli de șaradă.

Sibiu, la 14 Maiu 1926.

Vasile F. Petrescu
Judecător de ședința
Tribunalul Sibiu.

Tribunalul Caransebeș

Nr. C. 1611-923.

Stabilirea dreptului de moștenire asupra unui lăsamânt — Colțio legum între codul civil austriac art. 735 în vigoare pe teritoriul unde a decedat decedat și codul civil ungar în vigoare la locul situației imobilului obiect al lăsamântului.

Tribunalul Caransebeș în procesul reclamantei Ană Habeșin fost măritată Mold loc. în Orșova, reprezentată prin avocatul Dr Elemér Freyler din Orșova contra pârâtului Rudolf Mold loc. în Lugoj repr. prin avocatul Dr Fabian Gelesan din Lugoj pentru moștenire legală înțentat prin acțiunea înregistrată la 27 Noembrie 1923 în baza desbătutei orale terminată la 14 Iunie 1924 în ziua arătată mai jos a dat următoarea

S e n t i n ț ă :

Respinge acțiunea reclamantei, admite acțiunea reconvențională a pârâtului în consecință stabilește dreptul de moștenire exclusivă în favorul pârâtului asupra lăsamântului imobil rămas în urma lui Rudolf Mold junior decedat la Orșova la 25 Februarie 1921, fost locuitor în Orșova constător din intravilanul 80 stg. și din casa nr. 829 cu nr. top. 1458 înscris în c. f. Lugojul Român pe foaia 1740 în valoare de 20,000 lei.

Obligă pe reclamantă să plătească pârâtului în termen de 15 zile în mâna avocatului Dr Fabian Gelesan 1566 lei Unamiecincisuleșasezecișase lei cheltuieli de proces.

În baza art. 88 a legii XVI:1894, după ce sentința va fi definitivă se transpune judecătoriei de ocol Orșova ca judecătorie lăsamântară,

M o t i v e :

Reclamanta, ca mamă a decedatului Rudolf junior a cerut stabilirea dreptului de moștenire asupra lăsamântului imobil și mobil rămas în urma fiului său în 1/2 parte în favoarea sa și în 1/2 parte în favoarea pârâtului în conformitate cu art. 735 Ca., oșebit a cerut cheltueli de proces.

Pârâtul a cerut respingerea acțiunii și a ridicat acțiune reconvențională pentru stabilirea dreptului său de moștenire exclusivă asupra întregului lăsamânt pe baza aceea, că lăsamântul minorului formează avere liniară a ramului tatălui defunctului, deci reclamanta nu are drept de moștenire asupra acestui lăsamânt.

Reclamanta a recunoscut, cumcă lăsamântul nemisțător de fapt formează avere liniară dela ramul pârâtului însă totuș a susținut acțiunea, deoarece dreptul de moștenire este a se judeca după dreptul civil austriac în vigoare pe teritoriul, unde defunctul a avut ultimul domiciliu și unde a murit și nu conform dreptului civil ungar în vigoare unde este situat imobilul cu dispoziții contrare. Asupra acestei chestiuni hotărăște cumcă lăsamântul mobil este a se judeca după dreptul civil austriac unde a decedat minorul Rudolf Mold, iar dreptul de moștenire după codul civil ungar unde este situat imobilul deoarece:

Defunctul fiind născut în Lugoj, având apartinență comunală în Lugoj și locuind când în Lugoj, când în Orșova, este a se privi din punctul de vedere al aplicării dreptului privat civil ca strein pe teritoriul în vigoare al Codului civil austriac conform art. 34 cca, unde se zice că cetățenia străinului se judecă primo loco după domiciliu și întrucât acesta nu se poate constata după apartinența comunală, care dispoziție per analogiam trebuie înțeleasă și dacă cineva locuște când pe teritoriul codului civil austriac, când pe teritoriul codului civil ungar. Dealtcum tribunalul văzând, că reclamanta nu a contestat că în procesul de divorț dânsa nu ar fi fost declarată de vinovată și că în sensul art. 95 al legii de căsătorie minorul decedat nu ar fi fost dat pârâtului pentru creștere, consideră ca ultimul domiciliu al decedatului orașul Lugoj, și că în Orșova a locuit numai interimar conform art. 300 Ca. imobilele sunt a se judeca după dreptul, unde sunt situate (lex rei sitae) iar mobilele după dreptul în vigoare unde se află persoana (mobilia seguntur persona vel assa); conform art. 298 cca., drepturile a caror exercitare presupune folosința, uzul unui imobil — sunt imobile; conform art. 12 Cca și § 75 al art. de lege LIV. 1912 (P) numai deciziunile plenare a Inaltei Curții de Casație și Justiție sunt obligătoare asupra instanțelor inferioare; tribunalul are cunoștință, ca nici Curia ungară și nici Inalta Curte de Casație și Justiție nu a dat o asemenea hotărâre plenară; art 8 a legii XVI. 1894 numoi în ce privește procedura conține dispoziții asupra acestei chestiuni, iar drepturile materiale se judecă conform legilor existențe în aceasta materie.

Dispoziția privitoare la admiterea acțiunii reconvenționale e bazată pe aceste motive și pe §. 10 a regulilor judiciare provizorii în vigoare pe teritoriul orașului Lugoj, unde este situat mobilul.

Dispoziția privitoare la cheltuelile de proces e bazată pe §§. ele 424, 425 și 508 a Pc.

Caransebeș, la 14 Iunie 1924.

Curtea de Apel Timișoara.

Nr: C. I. 988/10/1925.

IN NUMELE LEGII!

Curtea de Apel Timișoara în procesul pornit la tribunalul Caransebeș cu acțiunea făcută din Ana Habeșin loc în. Orșova repr. prin avocatul Dr. E. Freyler pentru stabilirea dreptului de moștenire în contra pârâtului Mold Rudolf din Lugoj repr. prin avocatul Dr. Fabius Gașejan rezolvală la acel tribunal cu sentința dată la 14 luna Iunie anul 1924 cu No. C. 1641/6/1923 a dat în urma apelului făcut de reclamantă — la 11 luna Octombrie 1924 cu No. C. 1641/7/1923. după terminarea dezbaterii orale la 1 luna Iunie 1925 în ziua mai jos arată următoarea

S e n t i n ț ă :

Reformează sentința primei instanțe, stabilește dreptul de succsiune a părților litigante în părți egale asupra averii lăsamantale a defunctului Rudolf Mold unior.

Respinge acțiunea reconvențională în cât privește cererea ce întrece jumătatea averii succesoriale.

Obligă pe pârât, că în termen de 15 zile și sub sancțiunea execuției silite să platească reclamantei suma de 2724 (Două mii șapte sute douăzeci și patru) lei inclusive 288 lei plățiți de către reprezentantul pârâtului, cheltueli ivite la prima instanță și 2077 lei 50 b. (do mii și șapte zeci și șapte lei) 50 bani cheltueli ivite în apel, din cari scade cele 288 (Doua sute optzeci și opt) lei deja achitate depărât.

M o t i v ă :

Tribunalul Caransebeș, a respins acțiunea reclamantei de a-i recunoaște dreptul său de moștenire, ca mamă, la $\frac{1}{2}$ partea din averea decedatului său copil cerere bazată pe dispozițiunile art. 735 din cod. austriac și a admis cererea reconvențională a pârâtului, recunoscând acestuia că tată, dreptul la întreagă moștenire, a copilului, pe baza normelor succesoriale din dreptul maghiar.

În contra acestei sentințe, a înaintat apel reclamanta, desvotând oral motivele de apel prevăzute în cererea și în scriptul sau pregătit, concludând la reformarea sentinței primei instanțe și la primirea acțiunii sale, cu spese.

Pârâtul a susținut cererea sa reconvențională și în baza motivelor dezvoltate în scriptul său, a cerut confirmarea sentinței cu spese.

Curtea pentru complectarea stărei de fapt a ascultat părțile în persoană cari au prezentat și câteva acte în copie, de pe deciziunile sedrii orfanale Lugoj (vezi procesul verbal al Curții din 1 Iunie 1925 în scriptul de sub 9).

Având în vedere că din examinarea materialului de probațiune din dosar, se stabilește în fapt că reclamanta s'a căsătorit cu pârâtul la ofițerul stărei civile din Orșova la 5 Februarie 1899, că această căsătorie s'a desfăcut la 25 Februarie 1910 din vina soției, care nu se prezentat la somațiunea soțului, că din această căsătorie s'au născut 3 copii, pentru îngrijirea și creșterea cărora a intervenit între soți o înțelegere cuprinsă într'un act notarial public (No. 1176—1908) care a fost confirmată de sedria orfanală din Lugoj, unde în acel moment locuiau ambele părți (vezi deciziunea No. 1524 orf. 1910); se constată că în baza acestei înțelegeri copii Rudolf și Ana Mold rămăneau sub îngrijirea și creșterea

tatălui, iar copila Irena în acea a mamei. Este asemeni necontestat că în Ianuarie 1917, copilul lor Rudolf Mold a fost trimis cu o servitoare din partea soției a două a pârâtului, la mama sa la Orșova, deoarece între timp aceasta s'a stabilit la Orșova, unde exercită profesiunea de croitoreasă. Nu se contestă nici ceea că din acel moment și până la moarte adică până în ziua de 25 Februarie 1921, copilul Rudolf a locuit fără întrerupere la domiciliul mamei sale în Orșova.

Pe urma acestui minor, deschizându-se procedura lăsamantală la judvătoria de ocol Orșova, s'a stabilit că a ramas avere imobiliară una casă, cuprinsă în cartea funduară la No. 1740 din Lugojul românese, și un intravilan cu No. top. 1458 (vezi Dos. 718/1921 a jud. ocol din Orșova). Asupra acestei averi între părți s'au născut divărgențe cu privire la dreptul lor de moștenire și anume mama susține că ei, îi compete dreptul la $\frac{1}{2}$ din averea succesorală în baza codului Austriac (Art. 735) a cărui aplicațiune cere să se facă, întrucât moștenirea s'a deschis pe teritoriul jurisdicțiunii Trib. Caransebeș, unde se aplică aceste norme, deoarece domiciliul ultim al defunctului a fost Orșova.

Iar tatăl susține contrariul, adică, că averea în chestiune, fiind avere lineară și domiciliul defunctului fiind la Lugoj, unde se găsește și imobilul, lui îi compete întreagă succesiune, în baza dreptului material ungar a carui aplicațiune se face pe întreg teritoriul jurisdicțiunii Tribunalului Lugoj (vezi scriptul pregătit al pârâtului de sub 4. și acțiunea sa reconvențională).

Considerând așa dar că chestiunea care desleagă litigiul din speță este numai chestiunea de a se ști și de a se determina care este ultimul domiciliul al defunctului junior Rudolf Mold, căci de acest lucru depinde, care normă de drept succesoral urmează a se aplica.

S'a pus chestiunea că, deși defunctul a trăit 4 ani neîntrerupt la mama sa în Orșova, totuși domiciliul celui este a se consideră legalmente numai la Lugoj, iar nu la Orșova fiindcă mai întâiu sedria orfanală a încredințat tatălui acest copil și al doilea fiindcă și din legea tutelară ar rezulta că domiciliul minorului nu poate fi decât la tatăl său, acesta exercitând conform legi puterea parintească (legea XX. 1877). Apoi se ajunge la aceiaș concluziune, invocându-se și dispozițiunile din legea comunală XXII. 1.886 — și din legea de Național izare din 1879. și 1924 — care cere că fie care cetățean să aibă o apartinență comunală, care ar determina și domiciliul lui.

Având în vedere că deși în principiu, este adevărat că domiciliul minorului este fixat prin legea tutelară la tatăl, care are puterea parintească și deși sedria orfanală din Lugoj, a aprobat înțelegerea părților în această privință, totuși Curtea accepta parerea că la această principiu se poate deroga și că în speță domiciliul acesta a fost abandonat atât de copil, care a consimțit să plece dela tată, și să se stabilească la mama sa, cât și tatăl copilului care a primit că copilul să locuească în Orșova la mamă s'a timp de 4 ani, în care interval nici nu a încercat vreodată să reia pe copilul la dânsul, nu a făcut nici un demers la vreodată autoritate administrativă sau polițienească spre a-și relua copilul; astfel că este de preșpus că tatăl s'a desinteresat de îngrijirea

copilului în acest interval de timp și până la moartea lui lasându-l să domicilieze în Orșova.

De altminterlea deciziunea sedrii orfanale invocată, nu are vreo importanță decizivă în cazul de față — de orice deciziunea sa, nu a făcut de cât să confirme o convențiune încheiată între păși în preajma divorțului; înțelegere benevolă care ar fi putut cuprinde chiar o derogare de la dispozițiunile legii tutelare cu privire la puterea parintească a tatălui și o transferare a acestei puteri, asupra mamei — lucru ce s'a operat în fapt, ulterior, de oare-ce se constată că în fapt copilul a trecut dela tată la mama sa, dela Ianuarie 1917. timp de 4 ani neîntrerupți până la moartea sa. De altminterlea reclamanta o afirmat și acea că, în intervalul de timp când copilul din chestiune se afla la dânsa, a făcut pași necesari către sedria orfanală, — ca să se transfere copilul la dânsa spre a se pune în concordanță starea reală de fapt cu actele orfanale. Se mai constată și acea că în acest interval copilul a urmat clasele II. III. și IV. ale școlii din Orșova — și că în 1920. când avea 16 ani, el a fost angajat ca lucrător mechanic la o casă comercială din localitate.

Așa dar Curtea din împrejurările de fapt de mai sus, trage concluziunea că părinții copilului au înțeles la un moment dat să modifice situațiunea copilului cu privire la așezarea și la întreținerea lui și deci în mod virtual și la schimbarea domiciliului.

În adevăr prin cuvintele „*ultimul domiciliu regulat*” din legea lăsamantă (XVI. 1894. art. 7) nu se poate înțelege alt ceva decât domiciliul de fapt pe care l'a avut defunctul și care în speță a fost la domiciliul mamei sale în Orșova și aceasta, fiindcă cuvântul generic de „*domiciliu*” pentru regularea procedurii lăsamantă, nu se poate în mod necesar confunda cu cuvântul de „*apartență*” la care se referă legile speciale ca acea de naturalizare, care are de scop numai fixarea naționalității unei persoane.

Său că acea comunală (XXII—1886), care are de scop numai acea de a fi primit în legătură de apartenență comunală în vederea unor avantajii speciale asigurate locuitorilor băștinași.

Luând în considerare acea că cuvântul „*Domiciliu*” vine dela *Domus* care însemnează casă sau locuință și că codul Civ. Rom. definește domiciliul astfel Domiciliul fie căruia român, în cât privește exercitarea drepturilor sale civile, este acolo unde își are principala sa asazare (Art. 87) și având în vedere și jurisprudența care s'a dezvoltat asupra acestei chestiuni și care a hotărât că chestiunea de a se ști dacă domiciliul unei persoane este în cutare sau cutare loc, este pură chestiune de fapt pe care numai instanțele de fond sunt suverane și văzând și acea că chestiunile de drept creditor, indiferent de acea unde este situata averea lăsamantă, se vor decide de legile în vigoare pe teritoriul unde decedatul a avut ultimul domiciliu regulat (cas. Bu. 425—1922 și curtea Budapesta 492—1905).

Pentru toate aceste motive Curtea fixează ultimul domiciliu al defunctului minor Rudolf Mold la Orșova și deci aplică succesiunii dispozițiunile Cod. civ. Austriac care recunoaște părinților dreptul la succesiunea fiului în părți egale și în consecință reformează sentința primei instanțe și recunoaște părților din proces dreptul de succesiune legală la

jumătate parte fie care, din succesiunea defunctului lor copil.

Cheltuelile de proces s'au stabilit conform art. 425 și 508 pr. civ.

Timișoara, la 1 Iunie 1925.

Gligore Lahovary
Consilier raportor

O p i n t e s e p a r a t ă

În cauza de succesiune N. C. I. 988/1925 a reclamantei Ana Hebeștin c/a Mold Rudolf.

Propunem: *Confirmarea sentinței primei instanțe* (trib. Caransebes) Nc. C. 1641—16—1923.

P e n t r u m o t i v u l :

Că norma de drept este, că pentru regularea dreptului de succesiune legală sunt decisive noemele de drept succesoral sub al căror stăpânire stă localitatea unde decedatul la data decesului avea apartinență (indigenatul).

Astfel nu „*Domiciliu*”, adică locul de întreținere, fie de o durată mai lungă, sau mai scurtă, ci „*indigenatul*” este decisiv.

În cazul de față chestiunea juridică de rezolvat este, dacă între părțile de aceiaș cetățeni fiind a se decide asupra succesiunii, când aceia se reclamă în baza alor diferite drepturi teritoriale, care între aceste are să se aplice. Este clar, că nu poate fi normă indicativă pentru procedură regula dreptului privat internațional, cum o crede trib. Caransebes, ci fiind vorba de supuși aceluiasi stat, decisiv poate să fie numai dreptul, teritorial al apartinenței decedatului, pentru că aceasta are oarecare stabilitate, după care se poate forma vre-o situațiunea de drept (și cel succesoral) și nu simplul domiciliu. Astfel vorbește art. 147 al Legii Matr. precum și legea XXXI 1891 §. 10 în cazuri analoge.

Și cum în cazul de față decedatul avea indigenatul (apartența) tatălui său în baza dispozițiunilor §. lui 6 din legea XXII—1886 și cum minorul nici nu poate câștiga alt indigenat independent de cel câștigat prin raportul de copil dela tatăl său, ci cum părântul tata copilului decedat avea indigenatul în Lugoj (vezi artificatul comunal) și copilul era de aceiaș situațiune, urmează, că dreptul de succesiune după dânsul îl reglementează dreptul privat maghiar și nu cel austriac, pentru că Lugojul stă sub dominațiunea celui prim.

Nu schimbă situațiunea de drept faptul, că copilul s'a întreținut 4 ani în Orșova, pentru că aceasta împrejurare nu le-a făcut se câștige indigenatul în aceasta comuna, întreținerea fără indigenat e numai provizorie, iar o situațiune de provizorat nu poate produce modificarea normelor dreptului succesoral.

Nu schimbă situațiunea nici faptul, că legea XVI—1894. dispune asupra competenței instanței de procedură succesorală, statornicind competența în baza „*ultimului domiciliu regulat*”, pentru că alta este procedura succesorală și alta este dreptul material de succesiune.

Fiind vorba de un imobil situat din teritor ne-governat de dreptul austriac, nici nu i se pot aplica noemele art. 735 c. c. a. și astfel acțiunea nici din acest motiv nu se poate admite, ci trebuie admisă acțiunea reconvențională și de aceia, căci averea e linia provenită dela autorii tatălui, iar aceste revin rudelor, care prin comunitatea singelui sunt legate

de decedat. În cazul de față bunica de tată a decedatului, adică mama pârâtului este au'ora comuna dela care se derivă averea.

Propunem și cheltueli de apel pentru pârât.
Timișoara, la 1 Iunie 1925.

Alexandru Martha
prim președinte

Inalta Curte de Casație și Justiție

Secțiunea I a

Decizia No. 39—926

Dosar No. 4573—1925

S'a luat în cercetare cererea de reviziune a lui Rudolf Mold contra sentinței No. 1925 C. I. 988—10 a Curții de apel Timișoara în cauză cu Ana Habeșin.

Prezintă recurentul prin D-l avocat I. Lugožani lipsă intimată. Procedura completă.

S'a ascultat D-l avocat I. Lugožani în susținerea de reviziune.

După referatul D-lui Consilier Dr. N. Vecerdeo.

Curtea Deliberând:

Asupra cererii de reviziune făcută de Rudolf Mold contra sentinței Nr. 1925 C. I. 988—10 a Curții de apel Timișoara în cauză cu Ana Habeșin.

Având în vedere că, din sentința atacată cu recurs rezultă că Ana Habeșin a intențat prin acțiunea și prezentă tribunalului Caransebeș, proces contra lui Rudolf Mold cerând ca în baza paragrafului 735 cod. civ. austriac, să se stabilească dreptul ei de moștenire asupra unei jumătăți din imobilul aflat în orașul Lugoj provenit de la mama intimatului și cuprins în cartea fundată No. 1740 A. I. 1450 top., imobil care face parte din succesiunea fiului ei minor Rudolf Mold, decedat în 25 Februarie 1921, la vârsta de 17 ani în orașul Orșova și să se oblige intimatul Rudolf Mold, fostul ei soț la recunoașterea acestui drept de moștenire.

Având în vedere că, Curtea de Apel Timișoara judecând apelul făcut de Ana Habeșin contra sentinței tribunalului prin care i se respinsese acțiunea sa și se admisesse cererea reconvențională a intimatului care cerea ca reclamanta să fie obligată a-i recunoaște dreptul său de succesiune exclusivă asupra imobilului rămas de la defunctul lor fiu, îl găsește fondat și prin consecință admite acțiunea reclamantei și respinge cererea reconvențională.

Având în vedere că, pentru a decide astfel Curtea de Apel Timișoara, după ce stabilește în prealabil că soții Rudolf Mold și Ana Mold, astăzi Ana Habeșin, divorțând au încheiat cu privire la îngrijirea celor trei copii rezultați din căsătoria lor o convențiune cuprinsă în actul notarial No. 1176—908 aprobată de sedria orfanală Lugoj și hotărârea No. 1324—910, prin care minorul Rudolf Mold a fost pus pentru îngrijire și creștere sub puterea părintească a tatălui lor și că intimatul căsătorindu-se a doua oară și plecând în război, copilul a fost trimis la mama sa vitregă la Ana Habeșin în orașul Orșova, unde aceasta din urmă se stabilise și unde minorul Rudolf Mold a stat timp de patru ani până la moartea sa, deduce, plecând de la faptul că minorul decedat și-a trăit ultimii ani și a murit în Orșova — care se găsește sub regimul codului civil austriac — și în deosebi deducând din petrecerea și moartea minorului în Orșova, că părinții acestuia au modificat convențiunea din 1910 în sensul că au trecut pe decedatul minor de sub puterea de tată sub puterea de mamă a reclamantei, precum și domiciliul în drept de la Lugoj în

cel de fapt de la Orșova, că în speță au a se aplica normele de succesiune legală din codul civil austriac, care chiamă în mod egal la moștenirea fiului minor mort fără descendenți atât pe mamă cât și pe tatăl defunctului.

Având în vedere că, prin motivul de casare intimatul Rudolf Mold pretinde că, Curtea de apel Timișoara a violat paragraful 300, 307 și 308 din codul civil austriac ale cărui dispozițiuni de succesiune legală le-a aplicat asupra imobilului situat în Lugoj, adică pe teritoriul unu alt regim de drept decât cel austriac și a nesocotit dispozițiunea esențială din legea XX:1877 făcând din simpla stare de fapt conform căreia decedatul minor și-a trăit ultimii ani din viață în Orșova, unde a și murit, deducțiunea că părinții aceluia, adică reclamanta și intimatul, au schimbat domiciliul de drept al defunctului lor fiu, domiciliul care era definitiv fixat prin convențiunea din 1910.

Considerând că din moment ce este necontestat că imobilul din care reclamanta pretinde o jumătate parte se află situat în Lugoj; adică pe teritoriul de sub regimul dreptului privat ungar și că domiciliul de drept al defunctului minor, singurul domiciliu care era a fi luat în seamă când este vorba de un minor stabilit prin convențiunea încheiată între soți în 1910 era tot în orașul Lugoj, urmează în mod neîndoios că succesiunea deschisă în urma morții fiului reclamantei și al intimatului, are a fi guvernată de principiile dreptului privat ungar relative la succesiune, care prevede prin paragraful 10 din „normele judiciare provizorii” că tatăl și mama sunt moștenitorii legali ai copilului lor decedat fără descendenți; dar numai asupra celei sau a celor părți din succesiune care au fost transmise asupra decedatului copil dela unul sau altul dintre părinți, sau dela linia lor, averea derivată dela linia paternă revenind tatălui iar cea derivată de la linia maternă revenind mamei.

Că deci acțiunea reclamantei Ana Habeșin prin care dânsa prelindea o parte și anume jumătate din imobil, din averea minorului Rudolf Mold, derivată de la bunica dinspre tată, adică de la linia paternă, era nefondată și că, Curtea de apel Timișoara a făcut o greșită aplicarea a normelor de drept material atunci când în loc să o respingă ca atare a admis-o, aplicând în speță dispozițiunile codului civil austriac, cu totul străine cauzel.

Că așa fiind, motivele de casare devin fondate și recursul urmează a se admite;

Având în vedere, că în fond față cu cele ce preced, acțiunea introdusă de Ana Habeșin înaintea tribunalului Caransebeș contra fostului ei soț Rudolf Mold, prin care prelinde a i se recunoaște dreptul la succesiunea unei jumătăți din imobilul lămas de pe urma defunctului lor fiu, situat în orașul Lugoj, este neîntemeiată urmând a se respinge ca atare.

Pentru aceste motive Inalta Curte în numele legii admite cererea de reviziune făcută de Rudolf Mold contra sentinței Nr. 1925 C. I. 988—10 a Curții de Apel Timișoara.

Casează sus menționata sentință și

Respinge acțiunea făcută de Ana Habeșin.

Obligă pe Ana Habeșin să plătească lui Rudolf Mold până în 15 zile sub vigoarea execuțiunei 5066 (cinci mii șase zeci și șase) lei cheltueli de proces, apel și reviziune.

Data și citită în ședință publică azi 8 Ianuarie 1926

REZUMATE DE JURISPRUDENTE

Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație

Tribunale

Legea contribuțiilor directe. Art. 43. Impozitul elementar asupra venitului (salariul) unui reprezentant din România al unei firme din Streină'ate. Potrivit disp. art. 43, — legea contrib. directe impozitul pe salarii lovește toate veniturile menționate în suscitatul art. printre cari intră și venitul din speță, — venituri provenite din România de către oricine s'ar încasa, — afară de lista civilă, cum și cele luate din alte țări de către orice locuitor al țării, întrucât acest impozit vizează atât veniturile primite din țară, oriunde ar locui cei ce le primesc, păstrând în această privință caracterul obiectiv, cât și veniturile primite din alte țări, cari nu pot fi impuse decât din punctul de vedere personal, aceasta fiind prima excepție a impozitului pe salarii care îl depărtează de caracterul obiectiv al impozitelor elementare, în scopul de a supune la impozit pe cei ce pun serviciile lor la dispoziția altei țări (Tribunalul Sibiu. Sentința 3475—1925. Dr. P. Crișan președine. Vasile F. Petrescu, judecător redactor al sentinței).

• • •

Contestație la executare. În ce termen trebuie făcută Art. 25 și 35 legea IX din 1881. Sechestri pe mobile aparținând Statului. În ce mod se poate valorifica creanța contra Statului. Art. 112 legea contabilității publice și art. 5 al. h legea Curții de casație. Potrivit art. 35 legea de execuțiune IX din 1881, contestația la executare trebuie înaintată judecătoriei sau delegatului în termen de 8 zile dela înmânarea deciziei de executare, care potrivit art. 5 al. novelei din 1908, se poate face și oral înaintea delegatului cu prilejul efectuării executării, și delegatul este obligat să o consemneze în procesul verbal.

În cazul când execuția se face contra Statului, potrivit art. 25 din legea citată, sau contra fondurilor publice, delegatul este obligat să încunoștințeze pe reprezentantul legal al Statului prin scrisoare recomandată în termen de 24 ore dela efectuarea execuției.

În speță, constatându-se în fapt că agentul executor a neglijat îndeplinirea acestei formalități, iar încunoștințarea administratorului financiar care nu era persoana competentă a primi și reprezenta Statul pentru asemenea acte judiciare, neputând suplini această formalitate, termenul prescris de art. 8 din lege nu a putut curge, astfel că contestația este în termen.

Dar chiar dacă s'ar admite că adm. financiar a fost competentă să reprezinte Statul în afaceri judiciare, protestarea acestuia cu ocazia executării s'ar putea considera ca contestația orală, potrivit art. 25 fiindcă legea nu cere termeni sacramentali.

2. Legile speciale cari deroagă dela dreptul comun, cum este în speță, cea a contabilității Statului, care s'a extins și în Ardeal (D. lege 3605 din 920); această din urmă lege prin art. 112 și urm. dispune că drepturile constatate în favoarea credito-

rilor Statului, creanțele acestor trebuie să fie trecute în bugetele anuale și numai în caz de neîndeplinirea acestei obligațiuni legale, cel în drept are deschisă calea de atac a recursului în contencios, potrivit art. 5 lit. h. Curtea de casație, lege care a fost extinsă și în Ardeal.

Prin urmare, în speță, creditorii nu pot pe căile ordinare urmări, sechestra și popri bunurile autorităților publice, — contestația urmează a fi considerată ca admisibilă și sechestrul anulat, cu atât mai mult cu cât chiar după legea de execuțiune ardeleană nu s'ar fi putut sechestra casele de bani publici, cari sunt obiecte izezizabile. (Trib. Sibiu, sent. 915 din 925 din 27 Mart. 925. Preș. Dr. Banda; V. F. Petrescu judecător și redactor ul sent.)

Curți de Apel

Tribunalele din Ardeal sunt obligate să judece în penal oridecâteori sunt sesizate direct cu plângerea părții în infracțiunile cari conf. legii XXXIV—897 nu cad în competența Curților cu juri. Având în vedere, că Tribunalul în motivarea deciziei de desesizare pe care o pronunță, interpretează greșit sensul art. 61 al. ultim pr. p., care nu poate fi înțeles ce privește vigoarea în Ardeal a unui alt cod penal de cât cel din Vechiul Regat că partea vătămată se va putea adresa direct Tribunalului în infracțiunile de competența acestuia.

Că aceasta interpretare se sprijină pe rațiunea legiuitorului român de a nu promite sesizare directă părții vătămate decât numai în afacerile criminale de competența Curților cu Jurași, cauze criminale în cari se știe este nevoie ca procurorul să treacă afacerea prin instrucție și numai prin decizia Camerei de punere sub acuzare să fie sesizată instanța de judecată (Curtea cu Juri).

Considerând, din acest punct de vedere, că legea XXXIV din 1897 este singura care indică competența instanțelor de judecată în materie penală, iar aceasta lege prin art. 17 dă în competența Tribunalului judecarea crimelor cari în speță nu cad în aceea a Curților cu Juri.

Curtea este de părere că Tribunalul eronat a interpretat în cauză sensul articolului 61 procedura penală română și greșit a trimis afacerea parchetului să procedeze mai departe.

Pentru aceste motive, etc. (Curtea de Apel Cluj Secția I. Încheerea nr. 3983—926 raportor V. M. Dimitriu).

• • •

Cerere de aplicarea sechestrului penal, Art. 493 pr. pen. unga. Admitere. Având în vedere că prin ordonanța opozată judele instructor Cab. II. trib. Timișoara a respins cererea făcută de oponentă în calitate de reprezentantă legală a părții lezate de a se aplica un sechestrul asigurător penal, asupra imobilelor cuprinse în C. F. Com. Timișoara No. 1929 și 2646 proprietatea prevenitului B. Molnar învinuit de crima de viol, sevârșită asupra fucei, minore a oponentei;

Având în vedere că ordonanța opozată se întemeiază pe disp. art. 493 Pr. Pen. și pe împrejurarea că, petiționarea nu justifică cu nimic, existența pericolului de instrăinarea averei imobile, din partea invinuitului, pericol care în speță nici nu ar putea să existe, prelinde Dl. Jude-instructor, întrucât invinuitul fiind arestat preventiv, conform regulamentului închisorilor, ori ce act de dispoziție asupra averii sale nu l' poate face, decât cu știința judecătorului de instrucție.

Având în vedere, că conform dispozițiilor din art. 493 Pr. Pen. partea lezată, constituită parte civilă, poate cere în cursul instrucției, ordonarea unui sechestrului asigurător penal, pe averea mobilă și imobilă a inculpatului, bănuind temeinic de vre-o crimă sau delict când este neîndoielnic că e dator la despăgubire și când există temere fondată, că prin instrăinarea ori ascunderea averii sale, s'ar face irealisabilă aceste despăgubire;

Având în vedere că în speță, inculpatul la interogatoriu luat de Dl. Jude-instructor, a făcut mărturisiri complete, asupra crimei de viol, săvârșite asupra fiicei minore a oponentei, fapt dovedit de asemenea și prin declarația pacientei și actul medico-legal.

Că așa dar învinuirea este temeinică și obligația inculpatului la despăgubire neîndoielnică;

Având în vedere că din cererea adresată de oponentă D-lui Jude-instructor și înreg. sub No. 139 din 13 April 1926, rezultă că numita în calitate de reprezentantă legală a fiicei sale minore, pentru crima comisă de inculpat asupra acesteia din urmă, se constituie parte civilă, fixând pretenția sa la suma de 61.500 Lei.

Având în vedere că din extracțele după C. E. a Comunei Timișoara—Mehala, No. 712/926, rezultă că asupra imobilului prevenitului, la data 22 April a. c., s'a constituit în favoarea avocatului, Dr. Aurel Anuica, o ipotecă de 20.000 lei, iar din interogatoriu luat inculpatului la 27 Aprilie a. c. rezultă că acesta are intenția să și vîndă imobilul, asupra căruia s'a cerut sechestrul asigurător penal.

Că așa dar există dovada că temerea de instrăinare averii sale este fondată și prin aceasta se face irealisabilă cererea de despăgubiri a părții lezate.

Considerând că față de cele mai sus expuse, cererea de aplicarea sechestrului penal, formulată de oponentă, este admisibilă întrunind toate condițiile cerute de art. 493 pr. pen.

Ca atare opoziția este fondată, urmează a fi admisă și în consecință a se reforma ordonanța opozată.

Pentru aceste considerente redactate de Dl. Consilier Ernest Ceaur-Aslan.

Camera admite opoziția făcută de văduva lui Miheil Barat, prin cererea înregistrată sub No. 164, din 26 April 1926 în contra ordonanței No. . . . din 22 Aprilie 1926 dată de dl. judecător de instrucție al cab. II. de pe lângă Tribunalul Timișoara. Reformează în totul cea ordonanță și în consecință admite cererea oponentei înregistrată sub No. 140/926 și ordonă aplicarea sechestrului penal, pe averea imobilă a prevenitului Balint Molnar, trecută în Cartea funduară a Comunei Timișoara (Mehala) sub No. 1929 și 2646 până la concurența sumei de 61500 (șasezeci și una mii cinci sute lei) reprezentând

dauna cerută și probabilă. (Camera de punere sub acuzare Curtea de apel Timișoara. Decizia dela 1 Mai 1926)

*) Nota. Asupra sechestrului penal vezi nota de sub jurisprudență din „Ardealul Juridic” No. 10, din 15 Mai 1926.

Curtea de Casație

Pensiuni. Dreptul funcționarului la concediu pe timp de un an, pentru cauză de boală. Când îl poate avea. Aplicațiune. Par. 76 și 44 al 3 legea austriacă din 26 I 1924 (Pragmatica de servit). În fapt: Recurentul fiind pus, din oficiu, în retragere pentru caz de boală, pe ziua de 1 Octombrie 1922, i s'au regulat și plătit drepturile sale de pensiuine cu începere din acea zi, conform legii pensiunilor în vigoare, la acea epocă în Ardeal. Dânsul se plînge, avea dreptul să primească încă pe un an salariu, cu începere dela 1 Octombrie 1922 și numai dela 1 Octombrie 1922 și numai dela 1 Octombrie 1923 să i se servească pensiuinea, deoarece legile respective prevăd pentru funcționar dreptul de a avea concediu timp de un an, pentru caz de boală, cu plata salariului. Respingere.

În drept: Dreptul la de cel mult un an, cu plata salariului întreg, pentru cas de boală, prevăzut de par. 76 comb. cu par. 44 al. 3 din legea austriacă din 26—1—914, nu poate fi înțeles în sensul arătat de recurent, de a creia pensionarului o anumită situațiune de favoare în primul an al pensionării sale, ci acest drept este prevăzut pentru funcționarul aflat în activitate pe serviciu și care din cauza unei boale, poate să aibă nevoie de un concediu mai îndelungat pentru restabilirea sănătății, în cursul căruia legea, pentru motive de echitate, îi acordă salariul întreg, deși el nu prestează niciun serviciu.

Atunci însă, când autoritatea administrativă, cu avizul organelor medicale competente, constată și apreciază — ceea ce e de atributul său exclusiv — că funcționarul debilitat de boală, n'ar mai putea continua serviciul, nici după anul de concediu ce i s'ar acorda, este în drept să avizeze direct la punerea lui în retragere, în care caz el va primi pensiuinea din chiar momentul schimbării pozițiunii sale, astfel cum Ministerul de finanțe a decis în speță. (Cas. III, dec. 203 din 17 Februarie 1926.)

GEORGE MĂRZESCU

Omul rămâne posterității numai într'atât, cât prin opera îndeplinită în viață sau prin țaria morală excepțională desfășurată, a simbolizat un progres.

Dacă trăind, agitația și svârcolilele inutile și deci sterile pot ajînti asupra cuiva, dar mai ales asupra omului politic, atenția mulțimei — moartea, neînduplecată, sancționează cu uitarea goliciunea activității infructuoase.

Lupta pentru superioritatea morală reprezintă un triumf mai ales pentru ideea de drept, căci dreptul se afirmă și se realizează în special prin neînfrînta putere morală, cu care e aplicat; mai ales în această materie dreptul unde totul e relativ și unde invariabil nu este decât fondul moral, care se pune în realizarea lui, superioritatea morală este singura care înalță prestigiul legii.

George Mărzescu a fost deasupra epocii lui mai întâi prin acest fond moral — care înalță omul

și viața în jurul său și fiindcă activitatea sa a fost o căutare neîncetată pentru impunerea adevărului.

A fost deasupra epocii lui, apoi, prin realizarea necesităților epocii, pe care nimeni nu le-a înțeles mai bine ca el.

Întâmplarea l-a aruncat în câmpul Departamentului Justiției.

Poate aici era locul său cel mai nimerit, deși s'a ferit așa de mult de el.

A debutat cu legea chirilor; rezolvarea acestui conflict social, ținând seamă de nevoile celor mulți, ca și de respectul principiului constituțional al dreptului de proprietate, a marcat o atât de profundă înțelegere a chestiunii, încât a dat cea mai bună soluție ce se putea da acestei chestiuni.

A desăvârșit apoi, unificând, organizarea judecătorească și a extins principiul inamovibilității magistraturii pe întreg teritoriul țării. Dacă ar fi numai atât și încă ar avea dreptul la *recunoștința noastră* a judecătorilor de orice grad, ca și a tuturor celor interesați în distribuirea justiției. A înțeles și a făcut să se înțeleagă că garanția aplicării legii este numai judecătorul independent, judecătorul demn; de aceea a și impus condițiuni riguroase primirii sale în corpul magistraturii — reînființând examenul de capacitate și reabilitând astfel acest corp, unde începuse să pătrundă elemente, cari nu aduceau alt aport decât o clientelă politică.

A unificat în parte procedura penală — extinzând atribuțiile privitoare la poliția judiciară, parchet, judecător de instrucție și camera de punere sub acuzare din procedura penală română, pe tot cuprinsul țării. Dacă soluția poate n'a fost chiar cea mai bună, realizarea ei era însă o necesitate în această materie de ordine publică.

A înființat Consiliul legislativ — acest organ auxiliar al puterii legiuitoare — care sperăm că în curând i-și va da rezultatul, corectând neajunsul provenit din lipsa de competență legiferativă a parlamentarismului modern.

A reorganizat Înalta Curte de Casație și Justiție.

I-a fost dat însă să infrunte și rezistența unanimă a lumii juridice, referitor la o lege care toți credem, că va rămâne, după ce i-se vor aduce oarecari modificări, procedura civilă modificată vorbesc de legea accelerării, căci această lege nu este numai profesul justificat contra sistemului șicanelor în judecată, dar reprezintă nucleul viitoarei proceduri unificate și este rezultatul unei necesități absolute, mai ales în unele părți ale țării, în care încetineala judecăților — justificată prin mijloace legale — reprezintă o adevărată tagadă de dreptate.

Și totuși George Mârzescu n'a fost un jurist mare, sau mai bine zis n'a fost din acei mari mântuitori ai textelor de lege cum au fost un Dimitrie Alexandrescu, Toma Stelian sau Matei Cantacuzino, pentru a nu cita decât pe acești ultiți reprezentanți, dispăruți ai științei juridice române, dar a fost un om profund împregnat de ideea de drept, care a știut să traducă în texte de lege — necesitățile evoluției societății românești, contribuind ca nimeni altul, într'un timp atât de scurt, la așezarea solidă a justiției țării. De aceea noi juriștii trebuie să-l revendicăm ca al nostru.

Și trebuie să-l revendicăm cu atât mai mult, cu cât cei cari cunosc istoria justiției românești știu, că dela Toma Stelian, nici un ministru n'a pus mai mulț

răvnă pentru creșterea prestigiului magistraturii, nici unul n'a sacționat, abstrăgând dela orice preocupare politică, abaterile care ar fi micșorat acest prestigiu. În epoca aceasta de scădere a nivelului moral, atât se părea că lumea s'a îndepărtat de la adevărul țel al vieții, încât și magistratura, uitând, că ei îi este dat de a fi străină în ținuturile bogăției cum zicea d'Aguesseau a putut da exemple, e adevărat foarte rare, de uitare a acestei lipse de preocupări. George Mârzescu a restabilit și în această privință adevărul, reînălțând prestigiul robei, neavând prejudiciata legilor bune, ci a judecătorului bun și corect. Deaceea magistratura n'a putut avea un alt apărător mai bun decât el.

Dar George Mârzescu a fost deasupra epocii sale și prin însușirile sale superioare de om. Orator distins și elegant, calm și convingător, aducea în discuții mai puțin oameni decât principii. Se înălța drept, cu un port trufaș care făcea ca cuvintele sale să se coboare parcă de pe scările unui palat de marmură, spre cei de jos, impunându-le ascultare.

Gândirea sa senină, plină adesea de ironie, se revărsa asupra ascultătorilor ca ploaia de argumente, astfel că cei cari îl ascultau, puteau să nu i-le îmbrățișeze, dar nu puteau contesta nici fondul lor de adevăr și nici puterea lor de convingere și nici partea de admirație ce i-se cuvenea.

Posteritatea îi va mai aduce încă un suprem elogiu: a murit sărac și istovit de muncă într'o epocă când singurele preocupări sunt îmbogățirea și trecerea cât mai ușor prin viață.

V. P. P

MATERIAL PENTRU UNIFICAREA LEGISLATIVĂ

(Urmare)

Cercetările asupra raporturilor de posesiune și proprietate

(§§ 23—34 ai ord. din 11 Octombrie 1907 f. l. i. No. 243)

Debaterea cu parlea respectivă începe cu examinarea posesiunii. Pentru a atinge acest scop se va arăta părții pe copia hârții posesiunea trecută pentru dânsa în însemnări (form. 17) și se va cerceta exactitatea și starea completă a posesiunii, parcelelor notate (numerilor de case, felul de cultură) din coloana 2 a raporturilor de proprietate precum și a drepturilor legate de posesiune, anume întrucât e după starea tabulei posibil, considerând situația din tabula de până acum, pentru a forma o bază pentru înscrierea în tabulă ca proprietar a posesorului de fapt și legitim.

Constatarea altor drepturi reale decât a celor indicate, în special a drepturilor ipotecare este strict rezervată procedurii de rectificare. Astfel trebuie de făcut deosebiri la cercetări între imobile, cari au fost acum introduse în cărți funduare, și imobile care nu au fost trecute, fiind starea de fapt decizivă pentru imobilele acum trecute.

Din motive de oportunitate s'au ordonat totuși cercetarea drepturilor legate cu posesiunea unui imobil trecut în cărțile funduare, precum și a servituților legate de un imobil, a căror introducere a fost omise mai înainte, fiind că raporturi la fel pot fi stabilite mult mai ușor la prima procedură, decât în procedura privitoare la rectificarea cărților funduare (decizia Curții de Casație din 16/12 1884 No. 14.256).

Cercetarea acestor raporturi nu poate fi mai largă decât de a completa lacunele, fără însă a se pune în contradicere cu starea de fapt a cărților funduare.

O limitare similară a cercetărilor nu este justificată la imobile netrecute în cărțile funduare, din potrivă cercetările trebuie să cuprindă și stabilirea raporturilor de proprietate.

Procedura pentru întocmirea cărților funduare în sens restrâns are de o obiect, de a stabili elementele pentru constituirea proiectului de cărți funduare.

Dacă însă nu este posibil a obține la cercetarea raporturilor de drept o completă lămurire asupra existenței drepturilor preținse sau dacă sunt diferențe între părți, nu pot fi definitiv rezolvite raporturile neclare sau combătute, și rezolvirea lor trebuie rezervată procedurii de rectificare.

Având însă în vedere că proiectul de cărți funduare trebuie terminat, nu rămâne alta nimică, decât a stabili ultima stare de posesiune asupra drepturilor combătute și a lua rezultatul cercetărilor ca punct de plecare pentru viitoarele acte oficiale.

Părțile sunt ori și cum în drept, de a acționa imediat drepturile lor sau de a aștepta procedura de rectificare.

Convingerea judecătorului ocupat cu aceste cercetări nu poate prejudeca decizia în procesul intentat.

Invidu-se îndoieli, dacă parcele singurile constituie un bun public sau privat, judecătorul va stabili în mod exact felul și timpul dobândirii, va cere lămuriri autorității ocupate cu supravegherea bunurilor publice și va decide în conformitate cu legea pentru întocmirea cărților funduare.

Hotărârea asupra pretențiilor se va da de judecătorie chiar atunci, când instanța administrativă competentă ar fi declarat parcela în chestie ca bun public.

La fel se va proceda și în cazul, când se ivește îndoială, dacă o apă e bun public sau privat. (Deciziile Curții de Casație din 6/5 1884 No. 18 și din 4-11 1884 No. 12498).

La desbateri se va întrebuința procesul verbal formular 12.

La parcele de clădire se va stabili destinația lor, introducându-se scurt în coloana 4 al procesului verbal anume C = casă, O = ogradă, Cl = clădiri pentru administrații etc.

Stabilirea schimbărilor de cultură se va face de inginerul hotarnic conf. dispoz. §§ 9 și 10 ai legii din 12 Iulie 1896 f. l. i. No. 121.

Dacă s'a constatat, că o clădire a fost dărâmată, că în consecință o parcelă întreagă de clădire nu mai există, fiind anexată culturai învecinate, se va șterge parcela în coloana 1 năfând în coloana 3 „dărâmat“ și parcelei de teren anexat“.

Dacă se va constata o clădire pe o parcelă de teren se va introduce rectificarea în procesul-verbal.

După ce va fi stabilită exactitatea înținderii și însămnării unei parcele se va nota în coloana 3 procesului verbal o virgulă.

Dacă a fost recunoscut posesorul unei parcele, aceasta se va evidenția în colonă prin cuvântul „exact“.

Dacă părțile nu sunt în măsură să înainteze documentele referitoare la dobândirea imobilelor pe cari le reclamă, comisarul le va interoga asupra titlului de dobândire și va nota afirmațiunile de fapt

făcute în aceasta direcție în procesul verbal. Dacă reclamă mai multe persoane un imobil sau partea unui imobil, sprijinindu-se pe posesiunea de fapt, comisarul va determina acea persoană care va fi de înscris ca proprietar, dacă celelalte persoane nu vor fi introdus acțiunea sau nu vor fi condus-o cum se cuvine. Termenul pentru introducerea acțiunii va fi de cel puțin una lună, Rezultatul stabilirii referitoare la drepturile de proprietate se va nota în procesul verbal sau prin o simplă trimitere la situația tabulară de până acum, sau prin urmele posesorului de fapt și a titlului său care diferă de proprietar.

Dreptul de proprietate pentru un moștenitor sau legatar nu poate fi înscris înainte de ce se va fi dat decretul de succesiune, sau va fi admis instanța succesorală. În acest caz se va nota în procesul verbal, că decretul de succesiune nu s'a dat și în consecință testatorul se va înscrie ca proprietar.

Comisarul va iniția procedura de succesiune dacă aceasta încă n'a fost deschisă. Dacă se va constata, că moștenitorul a împărțit acum imobilul aparținător moștenirii sau dacă moștenitorii intenționează o astfel de împărțire ea se va fixa cu concursul inginerului hotarnic și va fi considerată la rectificarea tabulei, sau se va trimite instanței successorale. La fel se va proceda și în cazul, când un imobil a fost vândut la licitație și cumpărătorul n'a îndeplinit toate condițiunile.

Pentru a evidenția legătura între mai multe parcele cu raporturi juridice egale și la cari se referă declarațiile egale ale părților se vor face note în colona 5.

Părțile vor fi de instruit asupra oportunității joncțiunii într'un corp tabular a mai multor imobile ale aceluiași proprietar.

La parcelele care sunt în natură divizate și ale căror bucăți aparțin la diferiți proprietari, se va nota situația de posesiune nouă în următorul mod:

În colona 1 se va șterge parcela cu cerneală roșie, în colona 3, se vor nota cuvintele „divizat sau de divizat“ după cum diviziunea a fost executată în cadastru sau nu. Este parcela în cadastru acum divizată, se vor introduce în colona 4 numerile părților parcelei. Dacă parcela nu e divizată, inginerul hotarnic va face cât de cu rând posibil măsurarea și numerotarea părților de parcele. Măsurarea ce va fi de făcut, se va ține în evidență, indicând numărul procesului-verbal și numerile parcelelor cari trebuie divizate.

Desbaterea se va continua cât posibil în baza unei schițe a inginerului hotarnic, care va indica situația tuturor părților de parcele și numerile lor noi.

Dacă rezultă că suma părților de coproprietate trecute, se urcă la mai mult de o unitate sau nu aling o unitate, dacă se constată un raport de coproprietate fictivă, se va stabili din dosarele referitoare la întocmirea tabulei precum și din documentele de dobândire, cari formează baza înscrierii, dacă nu s'a comis vr'o eroare la înscriere. Dacă nu este cazul, se vor stabili raporturile de posesiune de fapt și se va încerca o învoială între părți. Dacă nu se poate realiza un acord se vor stabili controversele în procesul-verbal.

Dacă e vorba de diviziunea unui imobil, se va ține seamă de eventuale mărginiri legale de diviziune sau vânzare, de exemplu la imobilele unei comune sau ale unei instituțiuni publice. Trebuie ținut seamă

că toate schimbările la numirea, la înfînderea și forma parcelelor se vor trece în copia hîrții. Dacă se va constata că o parcelă aparține altei posesiuni se va șterge No. ei cu cerneală roșie și se va trece tot cu cerneală roșie în aceeaș coală a însemnărilor căreia aparține, Ștergerea și trecerea în ambele coale se va nota la parcela respectivă cu cerneală roșie. La fel se va proceda și în cazul, când va fi de înscris o parcelă pentru partea cu care se conduc desbaterile.

Dacă atunci când se constată inexactitatea unei posesiuni, posesorul — cărui va fi de atribuit o parcelă sau din a cărui posesiune va fi de șters o parcelă — a fost acum ascultat fără a constata inexactitatea posesiunii sale, se va începe un nou interogatoriu al lui și se va evidenția pe un fiș de evidență. Dacă posesorul, căruia are să i se atribuie o parcelă sau o parte de parcelă, nu este trecut la însemnări, se va întocmi pentru dănsul o coală nouă, în care se va trece numărul cu cerneală roșie, care urmează în însemnări după ultimul număr.

Dacă există între părți un diferend referitor la o parcelă, care este trecută împreună cu alte imobile într'un corp tabular, se va proceda în conformitate cu dispozițiunile legii de rectificarea privitoare la diviziunea corpurilor tabulare.

Se va emite deci hotărârea de diviziunea (§ 36 al ordonanței din 11 Octombrie 1907 f. l. i. No. 243) ținând seamă de dispozițiunile § 33 al legii din 11 Decembrie 1906 f. l. i. No. 246 anume că hotărârea privitoare la persoana, care va fi de înscris ca proprietară, să fie necondițională, urmînd că în caz de certuri să fie fixat părții adversare un termen potrivit pentru introducerea acțiunii. Aceasta dispozițiunea a § 33 citat se va aplica în cazurile de diviziune a unui corp tabular când se va constata o lipsă de concordanță între situația de posesiune tabulară și de fapt.

La imobile, cari contrar situației de fapt sunt unite într'un corp tabular comisariul va proceda, după ce hotărârea de diviziune va fi devenit definitivă, la aranjarea sarcinilor conf. dispozițiunilor §§ 38 -51 ai ordonanței din 11 Octombrie 1907 f. l. i. No. 243.

Procesul verbal asupra cercetărilor

Asupra cercetărilor se va dresa un proces-verbal general, care va consta dintr'o introducere, din însemnările asupra posesiunii (form. 17) și dintr'un final.

Intrucât a fost întocmită pentru posesiunea imobiliară a unui posesor o însemnare specială, se va dresa pentru aceasta însemnare un proces-verbal separat. Procesul-verbal va fi condus în conformitate cu dispozițiunile § 27 al ordonanței din 11 Octombrie 1907 f. l. i. No. 243, și anume rezultatul desbaterilor va fi de trecut sumar; în fiecare proces-verbal va fi notată ziua și locul unde au fost făcute cercetări sau au fost date declarațiuni. Prezența unui grefier este absolut necesară în cazuri, când se vor conduce probe sau se vor dresa documente.

Rezultatele cercetărilor referitoare la servituți rurale se vor fixa numai în acel proces-verbal, în care se vor trece cercetările referitoare la imobilul grevat. Fiecare proces-verbal va fi iscălit și de oameni de încredere ațșași. După terminarea tuturor cercetărilor se va încheie proces-verbal general asupra cercetărilor și va fi semna de toate persoanele prezente.

Asupra cercetărilor referitoare la corpurile tabulare domenicale se va dresa un proces-verbal separat.

Rectificarea tablourilor

Toate modificările referitoare la datele cadastrului se vor nota în tablourile imobilelor, posesorilor și caselor. Notările se vor executa în așa fel că înscrisurile ce trebuie radiate vor fi șterse cu o linie roșie, iar noile înscrisuri se vor face cu cerneală neagră.

La diviziuni se va șterge numărul parcelei originale cu o linie orizontală; în coloana „adnotațiune” pe partea stîngă a tabloului imobilelor se va trece cuvîntul „diviziune”.

Parcelele formate prin diviziune se vor introduce pe partea dreaptă cu cerneală neagră.

În tabloul posesorilor se va trece posesorul de fapt precum și posesorul tabular, dacă posesorul de fapt nu poate fi înscris ca proprietar din lipsa cerințelor legale.

Intocmirea și complectarea coalelor de posesiune

Coalele de posesiune se vor pregăti în timpul cercetărilor locale, dacă aceasta este posibil fără a produce vr'o întârziere în aceste cercetări. Această pregătire se poate face chiar în timpul lucrărilor preparatorie pentru întocmirea cărților funciare, dacă e probabil, că datele luate din cadastru sau alte cărți oficiale nu vor suferi la cercetări vr'o rectificarea sau complectare.

Pentru întocmirea coalelor de posesiune se va alege după putință forma fasciculelor tabulare; dacă e probabil că înscrisurile, care sunt de efectuat, nu vor fi supuse vre-unei contestațiuni înainte de deschiderea cărților funciare. Afară de cazul acesta se va nota în capul primei pagini numele posesorului cu datele ce se referă la persoana lui.

Se va întocmi anume o coală specială pentru fiecare posesor individual, precum și pentru fiecare comunitate de posesori, în care se vor trece toate imobilele aceluiaș posesor precum și rezultatele cercetărilor locale întocmite în corpurile tabulare cu mențiunea, cari părți a unui corp tabular sunt în altă comună situate.

Mai înainte de a se aduce la cunoștință publică coalele de posesiune, se va dispune corectarea schiței dacă va fi necesară, prin un inginer hotarnic sau în lipsa acestuia prin un alt expert sub supravegherea judecătorească. La corectarea schițelor, liniile de corectat și numerele de parcele desființate, se vor tăia prin mici linii transversale. Liniile noi, precum și numerele noi de parcele de teren se vor trage cu culoare roșie, iar numerele noi de parcele de construcție cu culoare neagră.

Dacă prin astfel de însemnări claritatea ar suferi, se va reproduce respectiva parte a schiței; pe o scară mărită după nevoie, într'un spațiu liber al foii schiței sau pe o foaie a parte, notându-se cât mai lămurit situația în raport cu parcelele megieșe.

Numerele coalelor de posesiune se vor nota în însemnările asupra posesiunii cadastrale, în tabloul imobilelor, în tabloul posesorilor și cel al caselor în partea sjîngă a coloanei destinate.

Aceste coale de posesiune vor fi depuse pentru cunoștință publică la judecătoria competentă sau într'alt loc determinat de conducătorul cercetărilor cu aprobarea prealabilă a Comisiei de pe lângă Tribunalul competent, fixând un termen la care se vor face ulterioarele cercetări cu privire la ori ce obiecțiuni contra exactității coalelor de posesiune. Acest

termen se va aduce la cunoștință printr'o publicațiune inserată în gazeta oficială și comunicată comunelor interesate și celor învecinate.

Întocmirea coalelor de posesiune și publicarea lor au scopul ca să fie corectate declarațiunile incorecte ale părților, însemnări eronate sau alte erori, fiind prea anevoios de a rezerva înlăturarea tuturor incorectitudinilor procedurii de rectificare. Coalele de posesiune vor fi de numerotat și numerele trecute atât în tabloul imobilelor, cât și în cel al posesorilor.

Obiecțiunile contra exactității unei coale de posesiune pot fi făcute verbal, sau în scris la judecătoria, sau la conducătorul cercetărilor la termenul fixat. Obiecțiuni contra exactității coalelor de posesiune sunt inadmisibile, întrucât înscrierea este făcută în baza unei hotărâri definitive de diviziune.

Dacă aceste obiecțiuni se întemeiază pe fapte necunoscute la primele cercetări, se va dispune lămurirea lor. Dacă obiecțiunea se găsește întemeiată, se va dispune convenita rectificare a coalei de posesiune.

Obiecțiunile prezentate, pe cari se va nota întrucât s'a ținut seamă de dânsese, precum și procesele verbale dresate cu ocazia obiecțiunilor, se vor alătura la coala de posesiune.

După finalizarea cercetărilor locale se vor comunica autorității cadastrale toate schimbările observate cu privire la datele cadastrului, întrebând totodată dacă indicațiunile provizorii, eventuale modificări ale indicațiunilor provizorii se vor efectua în modul prescripționat pentru lucrările de concordanță a cadastrului.

O garanție mai mult pentru exactitatea și mai ales pentru uniformitatea procedurii la întocmirea coalelor de posesiune, va consta și în măsura că după terminarea lucrărilor pricinuite de obiecțiunile contra coalelor de posesiune, actele trebuiau înaintate Comisiei provinciale pentru a constata, dacă s'a procedat legal la cercetări.

E evident, că această examinare nu poate avea de obiect cercetarea exactității tuturor înscrierilor făcute în coalele de posesiune; ea se va referi numai la controlul uniformității procedurii desbaterilor în general.

Cu această ocazie țin să accentuez că regulamentul prevăzut de citatul art. 66 va trebui să dea lămuririle necesare.

Cum am relevat mai înainte, la întocmirea legii funduare din 8 Martie 1873 f. l. pr. No. 23 exista în Bucovina numai Tribunalul din Cernăuți, pe când în prezent avem 2 și vom avea în scurt timp 3 sau 5 Tribunale. Regulamentul menționat va trebui deci să decadă dacă Comisiunea provincială române sau dacă în schimb se vor institui Comisiuni similare și la celelalte tribunale.

Examinarea exactității și uniformității procedurii cercetărilor va trebui făcută de Comisiunile menționate sub controlul suprem al Curții de Apel din Cernăuți ca instanță superioară, pentru a veghea ca să nu fie abandonată uniformitatea lucrărilor și în consecință să nu fie sdruncinată încrederea populației în cărțile funduare respective în înscrierile făcute în ele.

(§§ 31—33 ai legii din 8 Martie 1873 f. l. pr. No. 23 și §§ 22—28 ai instrucțiunii din 8 Mai 1873 f. l. pr. No. 26, § 78 al Ordonanței din 11 Octombrie 1907 f. l. i. No. 243.)

Intocmirea fasciculelor cărților funduare

(§§ 34—38 ai legii din 8 Martie 1873 f. l. pr. No. 23, §§ 79—82 ai Ordonanței din 11 Octombrie 1907 f. l. i. No. 243).

Dacă Comisiunile prevăzute constată exactitatea cercetărilor făcute, actele în regulă și cele corectate vor fi remise comisariatului ocupat cu întocmirea cărților funduare, fiind că acesta va avea conform dispozițiilor § 79 al Ordonanței din 11 Octombrie 1907 f. l. i. No. 243 să întocmească fasciculele, nu însă instanța competentă pentru conducerea cărților funduare cum prevedea legea din 8 Martie 1873 f. l. pr. No. 23.

Pentru redactarea fasciculelor de cărți funduare se vor întrebuița foi dintr'o hârtie foarte rezistentă cu rubrici tipărite; foile se vor comanda după instrucțiunile date de președintele Curții de Apel.

Fascicola constă din 3 foi, fiecare foaie și fiecare pagină destinată înscrierilor pentru 1. foaia de avere, 2. pentru foaia de proprietate și 3. pentru foaia sarcinilor și vor fi intitulate în primul caz cu litera A, în al doilea caz cu litera B, în al treilea caz cu litera C.

Fasciculele cărților funduare se vor întocmi în baza rezultatului cercetărilor făcute asupra situației posesiunii și a sarcinilor, așa dară în special în baza hotărârilor de diviziune și hotărârilor de repartizare definitive după puțină cu concursul instanței tabulare. Întrucât au fost dispuse în hotărârea de diviziune trimiteri pe calea de judecată, întocmirea fasciculelor respective nu se va face înainte de ce va expira termenul fixat pentru introducerea acțiunii. Coale de posesiune, întocmite în forma fasciculelor de cărți funduare, pot fi întrebuițate ca atare dacă înscrierile corespund dispozițiilor legale privitoare la cuprinsul foilor fasciculelor.

(Va urma)

Tribunalul Cluj, Secția I-a

Nr. 2035/67/1926.

Publicație

Tribunalul Cluj, secția I, ca instanță de faliment aduce la cunoștință publică că prin deciziunea Nr. 2035/2 din 18 Martie 1926 deschizându-se procedura de faliment contra firmei *Lebeda S. A. Cluj*, la desbaterea din 7 Maiu 1926 prin deciziunea Nr. 2035/67 a amânat desbaterea de verificare, fixând nou termen pentru ziua de 15 Iunie 1926 ora 8 pentru verificarea creanțelor (155 et. II).

Anunță pe creditori că în ziua de 16 Iunie 1926 ora 8 se va prezenta în camera Judelui sindic (155 et. II) pentru alegerea consiliului de faliment, aducând actele prin care să justifice calitatea de creditori.

Cluj, 7 Maiu 1926.

Pentru conformitate:
Indiscifrabil

ss. *L. c. Decusară*
jude sindic.